

[Startpagina](#) > ... > [Familierecht En Erfenissen](#) > [Erfenissen](#) > [Erfenissen](#) > [Portugal](#)

Erfenissen

 Portugal

Inhoud aangereikt door

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Dit informatieblad is opgesteld in samenwerking met de [Raad van notarissen van de Europese Unie \(CNUE\)](#).

Wanneer de nalatenschap niet wordt betwist, zijn notariskantoren, de burgerlijke stand en het kadaster bevoegd zonder beperking wat betreft de territoriale bevoegdheid. Belanghebbenden kunnen de vereiste handelingen in dat geval dus overal in het land via de instantie van hun keuze verrichten.

Bovendien kunnen, zoals hierboven is beschreven, de betrokken partijen ten overstaan van iedere advocaat of procureur in het land overgaan tot de verdeling van de erfenis, mits de hoedanigheid van erfgenaam overeenkomstig de genoemde voorwaarden is vastgesteld (door het bureau van een van de bevoegde registers of door een notaris).

1 Hoe wordt de uiterste wilsbeschikking (testament, gemeenschappelijk testament, erfovereenkomst) opgesteld?

Een wilsbeschikking kan in twee vormen worden opgemaakt: i) als testament; ii) als erfovereenkomst.

i) Testament

Een testament is persoonlijk en kan niet worden opgemaakt door een vertegenwoordiger of gevolmachtigde.

Gemeenschappelijke testamente (d.w.z. uiterste wilsbeschikkingen die door twee of meer personen in hetzelfde document zijn neergelegd, ten behoeve van een derde of ten behoeve van elkaar) zijn niet toegestaan.

Een testament is een wilsverklaring van één enkele persoon, die niet aan een bepaalde persoon hoeft te zijn gericht en ook niet ter kennis van een bepaalde persoon hoeft te worden gebracht. Een testament kan altijd worden herroepen en het desbetreffende vermogen gaat pas na het overlijden van de erflater over op de erfgenamen en eventuele legatarissen.

In de Portugese wet bestaan gewone en bijzondere testamente.

Gewone testamente zijn: Authentieke testamente (*testamento público*) en besloten testamente (*testamento cerrado*).

Een authentiek testament wordt opgemaakt door een notaris en wordt door de notaris geregistreerd.

Een besloten testament wordt opgemaakt en ondertekend door de erflater of op verzoek van de erflater door een andere persoon, maar moet door een notaris worden goedgekeurd. Een besloten testament kan door de erflater zelf of een derde persoon worden bewaard of op een notariskantoor in bewaring worden gegeven. Iemand die een besloten testament onder zich heeft, moet dat binnen drie dagen nadat hij of zij kennis heeft gekregen van het overlijden van de erflater, overleggen. Doet die persoon dat niet, dan is hij of zij aansprakelijk voor eventuele schade die daardoor ontstaat, en kan hij of zij, als hij of zij erfopvolger is, wegens onwaardigheid

worden uitgesloten van erfopvolging.

De wet voorziet in de volgende bijzondere testamenten: militaire testamenten, testamenten die op een schip of in een vliegtuig zijn opgemaakt, en testamenten die bij een ramp zijn opgemaakt. Deze testamenten zijn alleen rechtsgeldig wanneer ze in uitzonderlijke, in de wet omschreven omstandigheden zijn opgemaakt. Twee maanden nadat de omstandigheid die de erflater heeft belet om het testament in de gebruikelijke vorm op te maken heeft opgehouden te bestaan, wordt het testament van rechtswege nietig.

De wet voorziet ook in een bijzondere vorm van testament voor in het buitenland verblijvende Portugese onderdanen die hun uiterste wilsbeschikking onder vreemd recht opmaken. Een dergelijk testament heeft rechtsgevolgen in Portugal als het formeel is opgemaakt of bekrachtigd.

ii) Erfovereenkomst

De Portugese wet erkent in bijzondere gevallen erfovereenkomsten. Dit zijn erf- of schenkingsovereenkomsten die worden gesloten met het oog op een aanstaand huwelijk en die in werking treden bij het overlijden van de schenker. Dergelijke overeenkomsten zijn alleen geldig wanneer ze in een huwelijkscontract zijn neergelegd.

De algemene regel is echter dat erfovereenkomsten verboden zijn. Erfovereenkomsten zijn bijgevolg in beginsel niet rechtsgeldig. Schenkingsovereenkomsten die pas na het overlijden van de schenker worden uitgevoerd, zijn eveneens verboden. In tegenstelling tot erfovereenkomsten zijn schenkingsovereenkomsten echter niet ongeldig, maar worden ze van rechtswege omgezet in testamentaire beschikkingen en zijn ze vrijelijk herroepbaar.

Er zijn twee typen erfovereenkomst die bij wijze van uitzondering rechtsgeldig zijn: a) aanwijzing van een echtgenoot als erfgenaam of legataris door de andere echtgenoot of een derde; b) aanwijzing van een derde als erfgenaam of legataris door een van de echtgenoten. Het onderscheid tussen erfgenaam en legataris wordt hieronder uiteengezet in het antwoord op de vraag "Hoe en wanneer wordt iemand erfgenaam of legataris?".

Geldige erfovereenkomsten treden pas in werking na het overlijden van de erflater. De onder a) bedoelde overeenkomst kan echter niet eenzijdig worden herroepen na de aanvaarding ervan, en de erflater kan tijdens zijn leven de begunstigde niet benadelen door goederen weg te schenken. De onder b) bedoelde overeenkomst is vrijelijk herroepbaar wanneer de derde geen aanvaardende partij is bij het huwelijkscontract.

Naast deze twee typen van erfovereenkomst erkent de wet in het kader van een aanstaand huwelijk ook schenkingen bij overlijden. Het betreft schenkingen tussen aanstaande echtgenoten of schenkingen van een derde aan een van de aanstaande echtgenoten. Op schenkingen bij overlijden in het kader van een aanstaand huwelijk zijn de regels voor erfovereenkomsten van toepassing. Dergelijke schenkingen moeten in het huwelijkscontract worden neergelegd.

Opmerking:

De Portugese wet voorziet in twee vormen van erfopvolging. De eerste is testamentaire of contractuele erfopvolging. Dat is de vorm die in dit antwoord wordt behandeld. De tweede is wettelijke (rechtmatige of legitieme) erfopvolging. Deze vorm van erfopvolging komt aan de orde in de antwoorden op de volgende vragen: "Gelden er beperkingen voor de vrijheid om bij uiterste wil te beschikken (bijv. een legitieme portie)?" en "Wie erft er en hoeveel, wanneer er geen uiterste wilsbeschikking is?".

De testamentaire of contractuele erfopvolging is het resultaat van een bewuste handeling van de erflater.

Wettelijke erfopvolging vindt plaats conform de wet. Deze vorm van erfopvolging wordt "legitieme erfopvolging" (sucessão legítima) genoemd, wanneer de erfopvolging van rechtswege plaatsvindt en de erflater niet anders kan beschikken. Wettelijke erfopvolging wordt "rechtmatige erfopvolging" (sucessão legítima) genoemd, wanneer de erfopvolging weliswaar voortvloeit uit de wet, maar de erflater wel anders kan beschikken.

2 Moet de wilsbeschikking worden geregistreerd en, zo ja, hoe?

Uiterste wilsbeschikkingen hoeven in beginsel niet te worden geregistreerd.

Er zijn echter uitzonderingen, die in verschillende bepalingen zijn geregeld. In de volgende gevallen moeten uiterste wilsbeschikkingen bijvoorbeeld wel worden geregistreerd:

- i) preferentiële testamentaire beschikkingen waaraan daadwerkelijke rechtsgevolgen zijn verleend;
- ii) vestiging van een voorrecht en wijzigingen daarvan;
- iii) verplichting tot het inkorten van schenkingen die aan inbreng zijn onderworpen;
- iv) huwelijkscontracten.

In de onder i), ii) en iii) genoemde gevallen moet het document worden geregistreerd bij het kadaster (*Conservatórias do Registo Predial*) door de schuldeisers of schuldenaren waartussen de rechtsbetrekking bestaat, door personen die belang hebben bij registratie, of door personen of instanties die in bepaalde gevallen wettelijk daartoe verplicht zijn (de rechtbank, het openbaar ministerie of het kadaster zelf). Registratie vindt plaats middels een beschrijving van het goed, het vermelden van de feiten en bijbehorende opmerkingen en het maken van een aantekening van bepaalde omstandigheden.

In het onder iv) genoemde geval vindt de registratie plaats bij de burgerlijke stand op basis van een verklaring van de partijen. In dat geval kan iedere persoon op wie het feit rechtstreeks betrekking heeft of van wie de toestemming is vereist om het rechtsgevolgen te verlenen, als partij bij de registratie aanwezig zijn.

Opmerking:

Het voorrecht behelst het recht van de langstlevende echtgenoot op levensonderhoud uit de nalatenschap.

Bij inbreng geven nakomelingen die hopen te erven, activa en goederen die ze tijdens het leven van de overledene hebben ontvangen, terug aan de nalatenschap.

3 Gelden er beperkingen voor de bevoegdheid om bij uiterste wil te beschikken (bv. een wettelijk erfdeel)?

Ja. In het Portugese recht vormt de legitieme portie een beperking op de vrijheid om bij uiterste wil te beschikken. De legitieme portie is het deel van het vermogen waarover de erflater niet vrij kan beschikken, omdat het volgens de wet aan de legitimaris toekomt. Dit wordt "legitieme erfopvolging" genoemd. Dit is een vorm van wettelijke erfopvolging waarvan de erflater niet kan afwijken.

4 Wie erft er en hoeveel, wanneer er geen uiterste wilsbeschikking is?

Wanneer de overledene geen uiterste wilsbeschikking heeft opgesteld die geheel of gedeeltelijk geldig is en rechtsgevolgen heeft, worden de legitimarissen aangewezen als erfopvolgers. Dit staat bekend als rechtmatige erfopvolging, een vorm van wettelijke erfopvolging waarvan de erflater kan afwijken.

Gedwongen erfgenamen zijn de echtgenoot, bloedverwanten en de staat, in de volgende volgorde:

1. echtgenoot en nakomelingen;
2. echtgenoot en bloedverwanten in opgaande lijn;
3. broers en zussen en hun nakomelingen;
4. andere bloedverwanten in de zijlijn tot en met de vierde graad;
5. de staat.

Legitimarissen zijn: de echtgenoot, nakomelingen en ascendenten. De echtgenoot en nakomelingen vormen de eerste groep die voor erfopvolging in aanmerking komt. Als er geen nakomelingen zijn, zijn de echtgenoot en ascendenten de erfopvolgers.

Het is niet toegestaan de gehele nalatenschap te bestemmen voor een persoon die geen legitieme erfgenaam is, zelfs niet als deze wil in het testament is neergelegd (artikel 2156 van het Portugese burgerlijk wetboek (*Código Civil*)). In het Portugese recht kan slechts een deel van de nalatenschap, de zogenaamde "vrije portie" vrij worden toegewezen. Het resterende deel, de zogenaamde "legitieme portie" komt toe aan de legitieme

erfgenamen. Deze portie wordt als volgt berekend:

- indien de enige legitieme erfgenaam de echtgenoot is, bedraagt de legitieme portie 50 % van de nalatenschap en bedraagt de vrije portie 50 % van de nalatenschap (artikel 2144 van het burgerlijk wetboek);
- indien de legitieme erfgenamen de echtgenoot en de kinderen zijn, bedraagt de legitieme portie twee derde van de nalatenschap en bedraagt de vrije portie een derde van de nalatenschap (artikel 2139 van het burgerlijk wetboek);
- indien de legitieme erfgenamen de kinderen zijn, bedraagt de legitieme portie de helft van de nalatenschap bij slechts een kind of twee derde van de nalatenschap bij meerdere kinderen (artikel 2139, lid 2, van het burgerlijk wetboek);
- indien de legitieme erfgenamen de echtgenoot en ascendenten zijn, bedraagt de legitieme portie twee derde van de nalatenschap en bedraagt de vrije portie een derde van de nalatenschap (artikel 2142 van het burgerlijk wetboek).

Opmerking:

Een langstlevende (ex-)echtgenoot is geen erfgenaam, wanneer de (ex-)echtgenoten op het tijdstip van overlijden van de erflater waren gescheiden (van tafel en bed) krachtens een uitspraak die in kracht van gewijsde is gegaan of op een later tijdstip in kracht van gewijsde gaat. Wanneer op het tijdstip van overlijden van de erflater een procedure voor echtscheiding of scheiding van tafel en bed hangende is, kunnen de begunstigden die procedure voortzetten met het oog op de gevolgen voor de nalatenschap. Wanneer het verzoek om echtscheiding of scheiding van tafel en bed vervolgens wordt toegewezen, is de echtgenoot automatisch geen erfgenaam meer. Hetzelfde geldt indien de echtgenoten een huwelijkscontract hebben getekend alvorens een huwelijk volgens het stelsel van scheiding van goederen aan te gaan, waarin zij afzien van elkaars nalatenschap (artikel 1700, lid 1, alinea c), artikel 1700, lid 3, en artikel 1707 A, van het burgerlijk wetboek).

5 Welke autoriteiten zijn bevoegd:

Dat is afhankelijk van de vraag of de nalatenschap wordt betwist (aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving) of niet (zuivere aanvaarding).

In zaken waarin de nalatenschap wordt betwist, zijn notarissen en rechtbanken bevoegd. In de gevallen waarin wordt voorzien in artikel 1083, lid 1, van het Portugese wetboek van burgerlijke rechtsvordering (*Código de Processo Civil*) (bv. wanneer de verblijfplaats van een erfgenaam onbekend is, een erfgenaam niet rechtsbekwaam is of het openbaar ministerie om een boedelbeschrijving vraagt), moet de boedelbeschrijving worden verricht ten overstaan van een rechtbank. In andere gevallen kan de betrokken persoon ervoor kiezen om de boedelbeschrijving te verrichten ten overstaan van een notaris of een rechtbank.

In zaken waarin de nalatenschap niet wordt betwist, zijn behalve notarissen ook ambtenaren van de burgerlijke stand bevoegd. In dat geval zijn zij bevoegd om iemands hoedanigheid van erfgenaam vast te stellen en de nalatenschap te verdelen.

Door het authentiseren van een onderhandse akte kunnen ook advocaten een onbetwiste nalatenschap verdelen, maar zij zijn niet bevoegd om vast te stellen dat iemand de hoedanigheid van erfgenaam heeft.

5.1 op het gebied van erfopvolging?

Wanneer de nalatenschap wordt betwist, kan de rechtbank of de notaris de boedelbeschrijving verrichten, in overeenstemming met artikel 1083 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

Bij zuivere aanvaarding van de nalatenschap is geen procedure tot boedelbeschrijving en verdeling nodig. De erfgenamen en legatarissen vereffenen en verdelen de nalatenschap dan in onderlinge overeenstemming, zonder dat een notariële of gerechtelijke procedure hoeft te worden ingeleid.

Wanneer de nalatenschap aan de staat vervalt, wordt voor de rechter een bijzondere procedure voor het vereffenen van de nalatenschap ten behoeve van de staat gevoerd (artikelen 2152-2155 van het burgerlijk wetboek).

Wanneer de nalatenschap niet wordt betwist, zijn notariskantoren, de burgerlijke stand en het kadaster bevoegd zonder beperking wat betreft de territoriale bevoegdheid. Belanghebbenden kunnen de vereiste handelingen in dat geval dus overal in het land via de instantie van hun keuze verrichten.

Niet-betwiste nalatenschappen kunnen ten overstaan van iedere advocaat in het land worden verdeeld, mits dit gebeurt overeenkomstig de genoemde voorwaarden (door de burgerlijke stand of een notaris).

5.2 om een verklaring houdende verwerping of aanvaarding van de nalatenschap te ontvangen?

5.3 om een verklaring houdende verwerping of aanvaarding van een legaat te ontvangen?

5.4 om een verklaring houdende verwerping of aanvaarding van een wettelijk erfdeel te ontvangen?

Voor de vraag welke autoriteit bevoegd is om een verklaring van aanvaarding of verwerping van een nalatenschap of legaat in ontvangst te nemen, zijn er geen wezenlijke verschillen tussen een nalatenschap en een legaat, en ook niet tussen wettelijke erfopvolging en erfopvolging bij testament of erfovereenkomst. Op bovenstaande drie vragen kan daarom hetzelfde antwoord worden gegeven.

Bij aanvaarding van een nalatenschap onder voorrecht van boedelbeschrijving wordt de daartoe strekkende verklaring gedaan in de procedure tot boedelbeschrijving en verdeling. In dat geval zijn de rechtbank of de notaris de bevoegde autoriteiten die de verklaring van aanvaarding in ontvangst nemen.

Aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving vindt plaats door een verzoek daartoe in te dienen of door te interveniëren in de procedure.

Een nalatenschap kan ook zuiver worden aanvaard, d.w.z. dat de nalatenschap zonder boedelbeschrijvingsprocedure wordt aanvaard en verdeeld.

De regels voor de aanvaarding van een nalatenschap gelden ook voor de aanvaarding van een legaat. Het verschil tussen een nalatenschap en een legaat wordt uiteengezet in het antwoord op de volgende vraag.

Indien een procedure tot boedelbeschrijving en verdeling wordt ingeleid, moet een verwerping van de nalatenschap in die procedure plaatsvinden. In dat geval is de rechtbank of de notaris de bevoegde autoriteit die de verklaring van verwerping in ontvangst neemt.

De betrokkene moet een van de volgende documenten indienen: een authentieke akte of een gelegaliseerde onderhandse akte waarvoor geldt dat de wet deze vormen voorschrijft voor de overdracht van goederen; een onderhandse akte in alle andere gevallen.

De aanvaarding of verwerping van een nalatenschap of legaat is een eenzijdige wettelijke transactie die niet kan worden afgewezen, d.w.z. dat zowel in het geval van een nalatenschap als in het geval van een legaat de aanvaarding/verwerping geschiedt door middel van een verklaring van de erfgenaam/legataris die niet ter kennis van bepaalde persoon hoeft te worden gebracht.

In het geval van een onbeheerde nalatenschap kunnen belanghebbenden of het openbaar ministerie de rechtbank verzoeken de erfgenaam te vragen of hij of zij de nalatenschap aanvaardt of verwerpt (artikelen 1039-1041 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering). In dat geval is de rechter de bevoegde autoriteit die de verklaring van aanvaarding of verwerping in ontvangst neemt. Een nalatenschap wordt geacht onbeheerd te zijn, wanneer deze niet is aanvaard en evenmin aan de staat vervallen is verklaard.

6 Korte beschrijving van de procedure voor de behandeling van een erfopvolging uit hoofde van het nationale recht, waaronder de vereffening van de nalatenschap en de verdeling van de goederen (geef ook aan of de erfopvolgingsprocedure ambtshalve wordt ingeleid door een gerecht of een

andere bevoegde autoriteit).

De te volgen procedure hangt af van de vraag of de nalatenschap wel of niet wordt betwist.

BETWISTE NALATENSCHAP

De procedure tot boedelbeschrijving en verdeling heeft de volgende doeleinden: het verdelen van de nalatenschap teneinde de onverdeeldheid op te heffen; het inventariseren van de boedel van de nalatenschap, indien dat nodig is voor de verdeling; het vereffenen van de nalatenschap (artikel 1082 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

Wanneer de boedelbeschrijving wordt verricht ten overstaan van een rechtbank, gebeurt dat in de vorm van een gerechtelijke boedelbeschrijving als bedoeld in titel XVI van boek V van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (artikelen 1082-1129). De interne lokale bevoegdheid van de nationale rechtbanken wordt bepaald aan de hand van de in artikel 72 A van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering beschreven factoren.

Een procedure tot boedelbeschrijving en verdeling bestaat uit de volgende fasen:

- i) inleidend verzoek;
- ii) oppositie en verificatie van verplichtingen;
- iii) voorafgaande hoorzitting(en) met de belanghebbende partijen;
- iv) identificatie en oproeping van belanghebbende partijen;
- v) in mindering brengen van schenkingen of legaten die de beschikbare portie overstijgen;
- vi) verklaring inzake de verdeling en rechterlijke beschikking tot bekrachtiging daarvan. De beschikking kan worden gevolgd door vernietiging of wijziging van de verdeling, een aanvullende verdeling of de toewijzing van een deel aan een over het hoofd geziene erfgenaam.

Wanneer de boedelbeschrijving wordt verricht ten overstaan van een notaris, gebeurt dat in de vorm van een notariële boedelbeschrijving als bedoeld in de bijlage bij [Wet nr. 117/2019 van 13 september 2019](#), waarin wordt verwezen naar de benodigde wijzigingen in titel XVI van boek V van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

Volgens de artikelen 1-5 van de bijlage bij wet 117/2019: publiceert de Portugese orde van advocaten een lijst van notarissen die boedelbeschrijvingen kunnen verwerken ([Portugese notarissen](#)); heeft bij notariële boedelbeschrijvingen de notaris tot taak om de nodige stappen te zetten, maar wordt de gerechtelijke beschikking altijd gegeven door de rechtbank waaraan de zaak voor dat doel is verwezen, onverminderd andere kwesties die de notaris aan de rechter kan voorleggen voor een uitspraak; is het de taak van de rechtbank om uitspraak te doen over beroepen die zijn ingesteld tijdens notariële boedelbeschrijvingsprocedures; staat het de partijen vrij om het notariskantoor te kiezen, mits er een relevant verband met de erfopvolging bestaat (bv.: de notaris heeft zijn of haar standplaats in de gemeente waar de erfopvolging is opengevallen, waar de eigendommen zich bevinden of waar de meeste belanghebbenden wonen).

NIET-BETWISTE NALATENSCHAP

De belanghebbende partij kan zich wenden tot een notaris of tot de burgerlijke stand of het kadaster. Via het "onestopshop" van de burgerlijke stand of het kadaster kunnen belanghebbenden alle kwesties in verband met een nalatenschap afhandelen, van het vaststellen van de hoedanigheid van erfgenaam tot het definitief registreren van de toebedeelde goederen.

Nadat belanghebbenden op een notariskantoor of bij de burgerlijke stand of het kadaster formeel hebben laten vaststellen dat ze erfgenaam zijn, kunnen zij de nalatenschap ook bij onderhandse akte verdelen. De akte moet dan wel worden gelegaliseerd door een advocaat.

7 Hoe en wanneer wordt iemand erfgenaam of legataris?

De erfgenamen erven de nalatenschap in haar geheel of voor een deel, d.w.z. zonder dat vooraf is bepaald welke goederen aan welke erfgenaam toevallen.

Legatarissen verkrijgen specifieke goederen van de nalatenschap.

Bij wettelijke erfopvolging bepaalt de wet de erfopvolging. Bij testamentaire of contractuele erfopvolging bepaalt de erflater dit. Bij beide vormen van erfopvolging kunnen erfopvolgers de hoedanigheid van erfgenaam of legataris hebben.

8 Zijn de erfgenamen aansprakelijk voor de schulden van de erflater en, zo ja, onder welke voorwaarden?

Wanneer de nalatenschap onder voorrecht van boedelbeschrijving wordt aanvaard, kunnen de schulden van de nalatenschap en de andere lasten waarmee de nalatenschap is bezwaard alleen worden verhaald op de in de boedelbeschrijving opgenomen goederen, tenzij de schuldeisers of legatarissen bewijzen dat er nog andere goederen zijn. Wanneer er een boedelbeschrijving is, rust de bewijslast van het bestaan van die goederen op laatstgenoemden.

Ook bij zuivere aanvaarding zijn de erfgenamen slechts aansprakelijk voor schulden en andere lasten waarmee de nalatenschap is bezwaard, voor zover die schulden en lasten niet hoger zijn dan de waarde van de geërfde goederen. In het geval van zuivere aanvaarding is het echter aan de erfgenamen om te bewijzen dat het saldo van de nalatenschap onvoldoende is om daaruit alle schulden te voldoen of legaten uit te keren. De bewijslast voor het niet-bestaan van bedoelde andere goederen rust dan op de erfgenamen of de legatarissen.

Uit de nalatenschap moeten de volgende kosten en lasten worden voldaan: begrafeniskosten en daarmee verband houdende lasten; kosten van executie, beheer en vereffening; schulden van de overledene; uit te keren legaten.

Zolang de nalatenschap onverdeeld is, zijn de erfgenamen gezamenlijk aansprakelijk voor bovengenoemde kosten en lasten. Zodra de onverdeeldheid is beëindigd, zijn zij nog slechts aansprakelijk in verhouding tot hun aandeel in de nalatenschap.

9 Welke documenten en/of informatie zijn normaliter vereist voor de registratie van onroerende goederen?

Hieronder wordt achtereenvolgens en afzonderlijk aangegeven: welke documenten en informatie voor de registratie van onroerende zaken zijn vereist; wat de verschuldigde rechten zijn; hoe het registratieverzoek kan worden ingediend (in persoon, per post of via internet).

Vereiste documenten en informatie

In een verzoek om registratie van onroerende zaken moeten de gegevens van de verzoeker, de feiten en zaken die moeten worden geregistreerd en de lijst van ondersteunende documenten worden vermeld.

Alleen feiten die worden vermeld in documenten die daarvan het wettelijke bewijs zijn, kunnen worden geregistreerd.

In een vreemde taal gestelde documenten worden alleen aanvaard als ze overeenkomstig de wet zijn vertaald, behalve als ze in het Engels, Frans of Spaans zijn gesteld en de bevoegde ambtenaar die taal beheerst.

Wanneer de geldigheid van een registratieverzoek moet worden beoordeeld op basis van vreemd recht, moet de belanghebbende de inhoud ervan bewijzen met een daarvoor geschikt document.

Wanneer een registratieverzoek betrekking heeft op een gebouw dat niet is beschreven, moet een aanvullende verklaring worden bijgevoegd waarin de naam, de rechtspositie en het adres van de onmiddellijk aan de overdrager voorafgaande eigenaren staan vermeld, alsook het voorafgaande kadastraal artikel, tenzij de

verzoeker in zijn verklaring aangeeft waarom hij of zij niet over deze gegevens beschikt.

Wanneer de registratie betrekking heeft op een aandeel in een onverdeeld gebouw dat niet is beschreven, moeten de naam, de rechtspositie en het adres van alle *mede-eigenaren* worden vermeld.

Verschuldigde rechten

Het verschuldigde bedrag aan rechten moet worden voldaan bij de indiening van het verzoek of moet met het verzoek worden meegezonden. Het bedrag komt overeen met het geraamde verschuldigde totaalbedrag. Wanneer dit bedrag niet bij de indiening van het registratieverzoek wordt betaald, kan het verzoek onmiddellijk worden afgewezen.

Wanneer de verschuldigde rechten niet zijn voldaan, maar het verzoek vooralsnog niet is afgewezen, stelt het kadaster de verzoeker in kennis van de uiterste datum waarop de rechten moeten zijn voldaan om afwijzing te voorkomen.

Dezelfde procedure wordt gevolgd wanneer de rechten niet in hun geheel zijn voldaan.

Verzoek om registratie in persoon, per post of via internet

Verzoeken om registratie van onroerende zaken kunnen op een van de volgende wijzen worden ingediend: in persoon, per post of via internet.

Verzoeken om registratie in persoon of per post moeten op schrift zijn gesteld, overeenkomstig de bij besluit van de raad van bestuur van het Instituut voor registerambtenaren en notarissen (overheidsinstelling) goedgekeurde formulieren. De formulieren moeten vergezeld gaan van documenten ter staving van de feiten om de registratie waarvan wordt verzocht en, voor zover van toepassing, van bovengenoemde aanvullende verklaringen.

De in de vorige alinea bedoelde formulieren hoeven niet te worden gebruikt voor schriftelijke registratieverzoeken van overheden die in een gerechtelijke procedure als eiser of verweerder optreden, het openbaar ministerie, curatoren en deurwaarders, ongeacht of het verzoek in persoon of per post wordt ingediend.

Registratieverzoeken die worden ingediend door rechtbanken en het openbaar ministerie en door deurwaarders en gerechtsambtenaren in de uitoefening van hun functie, moeten voorkeur elektronisch worden ingediend, samen met de vereiste documenten en het verschuldigde bedrag.

Registratieverzoeken kunnen via internet worden ingediend op het volgende adres: [Predial Online](#). Via internet kan geen rectificatie- of bezwaarprocedure worden ingeleid tegen de beslissing van een ambtenaar van de burgerlijke stand of het kadaster en kan evenmin om motivering van een dergelijke beslissing worden verzocht.

Voor het online aanvragen van een kadastrale akte is een digitaal certificaat vereist. Portugese onderdanen die in het bezit zijn van een identiteitskaart en die hun digitaal certificaat hebben geactiveerd, alsook advocaten en notarissen, beschikken al over een dergelijk certificaat.

Managers en directeuren van handelsondernemingen of van burgerlijke vennootschappen met handelsvorm kunnen bij het online indienen van registratieverzoeken waarbij de betreffende onderneming belanghebbende is, verklaren dat de elektronische documenten die ze hebben ingediend conform de originele stukken zijn.

Opmerking:

Alleen personen en/of entiteiten die wettelijk bevoegd zijn, kunnen een verzoek om registratie van onroerende zaken indienen. Deze personen of entiteiten zijn hierboven omschreven in het antwoord op de vraag "Moet de wilsbeschikking worden geregistreerd en, zo ja, hoe?" in het onderdeel over de bij het kadaster in te dienen gegevens.

9.1 Is de benoeming van een beheerder verplicht of op verzoek verplicht? Indien dat verplicht is of verplicht is op verzoek, welke maatregelen moeten er dan worden genomen?

De aanstelling van een beheerder is verplicht als er om een procedure tot boedelbeschrijving en verdeling wordt

verzocht. In dat geval moet er iemand worden aangesteld die verantwoordelijk is voor het beheer van de nalatenschap. De persoon die om de procedure verzoekt, moet aangeven wie volgens de wet als beheerder moet optreden. Dat doet hij of zij in het inleidende verzoekschrift.

Bij een onbeheerde nalatenschap kan zich de omstandigheid voordoen dat niemand volgens de wet bevoegd is om het beheer over die nalatenschap te voeren. In dat geval kan ieder van de erfgenamen de nalatenschap beheren, ook als de nalatenschap nog niet is aanvaard. Wanneer het risico bestaat dat goederen van een onbeheerde nalatenschap verloren gaan of beschadigd raken, stelt de rechter een curator aan. Dat gebeurt op verzoek van het openbaar ministerie of andere belanghebbenden. De definitie van "onbeheerde nalatenschap" is al gegeven in het antwoord op de vraag "Welke autoriteiten zijn bevoegd: (...) om een verklaring houdende verwerping of aanvaarding van een nalatenschap in ontvangst te nemen?"

9.2 Wie is er gerechtigd de uiterste wilsbeschikking van de erflater uit te voeren en/of de nalatenschap te beheren?

Beheerder

De beheerder is in beginsel verantwoordelijk voor het beheer van de nalatenschap totdat deze is vereffend en verdeeld.

De wet bepaalt wie tot het beheer van de nalatenschap worden opgeroepen en in welke volgorde:

1. de langstlevende echtgenoot, niet gescheiden van tafel en bed, wanneer hij of zij erfgenaam is of recht heeft op een deel van het huwelijksvermogen;
2. de executeur-testamentair, tenzij de erflater anders heeft beschikt;
3. de verwanten die wettelijke erfgenaam zijn;
4. de erfgenamen krachtens testament.

Wanneer de hele nalatenschap bij legaat is vermaakt en er meerdere legatarissen zijn, wordt de meest begunstigde de beheerder, ter vervanging van de erfgenamen. Als er geen meest begunstigde is, heeft de oudste voorrang.

Er zijn specifieke gevallen waarin het beheer van de gehele of een deel van de nalatenschap aan de executeur-testamentair of een bezwaarde erfgenaam kan worden toevertrouwd (zie hieronder).

Executeur-testamentair (*testamenteiro*)

In het geval van erfopvolging bij testament kan de erflater een of meer personen aanstellen die erop moeten toezien dat het testament wordt uitgevoerd of die zorg dragen voor de executie van het volledige of een deel van het testament. Dit wordt "executeurschap" genoemd. De aangestelde persoon wordt aangeduid met het woord "executeur".

Bezwaarde erfgenaam (*fiduciário*)

Een erfstelling over de hand, of fidei-commis, is een beschikking waarbij de erflater de aangestelde erfgenaam opdraagt om de nalatenschap tot aan zijn dood te bewaren en in stand te houden, waarna ze wordt overgedragen aan een bepaalde derde. De erfgenaam die deze opdracht krijgt, wordt "bezwaarde erfgenaam" genoemd. De begunstigde van een fidei-commis wordt de "verwachter" genoemd. De bezwaarde erfgenaam heeft het genotsrecht op de onder fidei-commis nagelaten goederen en beheert ze.

9.3 Over welke bevoegdheden beschikt een beheerder?

Bevoegdheden van de beheerder

De beheerder beheert de goederen van de overledene en, indien laatstbedoelde in gemeenschap van goederen was getrouwd, het gemeenschappelijk vermogen van de echtgenoten.

De beheerder kan erfgenamen of derden die goederen die hij moet beheren onder zich houden, verzoeken om die goederen aan hem over te dragen. Hij kan tegen erfgenamen en derden bezitsvorderingen instellen. Hij kan vorderingen van de nalatenschap innen, wanneer het risico bestaat dat ze later niet meer invorderbaar zijn, of

wanneer een vordering spontaan wordt voldaan.

De beheerder moet producten en andere bederfelijke waren verkopen en kan met de opbrengst daarvan de begrafenis kosten en aanverwante kosten alsook de administratiekosten voldoen.

De beheerder kan ook niet-bederfelijke producten verkopen, voor zover dat nodig is om bovenbedoelde kosten te voldoen.

Buiten de bovengenoemde gevallen kunnen rechten met betrekking tot de nalatenschap alleen gezamenlijk worden uitgeoefend door alle erfgenamen of tegen alle erfgenamen.

Bevoegdheden van de executeur-testamentair

Wanneer een executeur bij testament is aangesteld, heeft deze de bevoegdheden die hem door de erflater zijn verleend.

Wanneer de erflater de taken en bevoegdheden van de executeur-testamentair niet nader heeft omschreven, is laatstbedoelde verantwoordelijk voor het volgende: het regelen van de begrafenis en de daaraan gerelateerde zaken en het betalen van de begrafenis kosten; het houden van toezicht op de uitvoering van het testament en, voor zover nodig, het in rechte verdedigen van de geldigheid van de daarin opgenomen beschikkingen; het uitvoeren van de taken die eigen zijn aan het beheer van een nalatenschap.

De erflater kan de executeur-testamentair opdragen om de legaten uit te keren en andere op de nalatenschap rustende verplichtingen te voldoen, wanneer deze optreedt als beheerder en er geen procedure tot boedelbeschrijving en verdeling nodig is. Daartoe kan de erflater de executeur-testamentair machtigen tot de verkoop van alle goederen (zowel roerende als onroerende) of tot de verkoop van de goederen die in het testament zijn vermeld.

Bevoegdheden van de bezwaarde erfgenaam

De bezwaarde erfgenaam beheert niet alleen de onder fidei-commis nagelaten goederen, maar heeft ook het genotsrecht op die goederen. Hierop zijn de bepalingen inzake vruchtgebruik van toepassing, voor zover die bepalingen niet in strijd zijn met de fidei-commis. De bezwaarde erfgenaam kan onder fidei-commis nagelaten goederen slechts met toestemming van de rechter vervreemden of bezwaren.

Erfgenamen en curator van een onbeheerde nalatenschap

Een onbeheerde nalatenschap vormt een autonoom vermogen met rechtspersoonlijkheid. De nalatenschap kan bijgevolg in rechte als eiser of als verweerder optreden. Wanneer niemand de nalatenschap beheert, kan worden gekozen voor een van de onderstaande oplossingen.

Iedere erfgenaam kan, nog voordat hij de nalatenschap heeft aanvaard, dringende administratieve maatregelen nemen zolang de nalatenschap onbeheerd is. Als er meerdere erfgenamen zijn en een van hen maakt bezwaar, geldt de wil van de meerderheid.

Een andere mogelijkheid is dat de rechter een curator voor de onbeheerde nalatenschap aanstelt. De curator is bevoegd om zo nodig bij de rechter om voorlopige maatregelen te verzoeken en in rechte vorderingen in te stellen als uitstel de belangen van de nalatenschap kan schaden. Ook vertegenwoordigt hij de nalatenschap in alle zaken die tegen de nalatenschap aanhangig worden gemaakt. Voor het vervreemden of bezwaren van onroerende zaken, kostbare voorwerpen, handelspapieren, commerciële vestigingen en andere vermogensbestanddelen om andere dan administratieve redenen heeft de curator de toestemming van de rechter nodig. Die toestemming wordt alleen gegeven als de vervreemding of bezwaring noodzakelijk is ter voorkoming van de verslechtering of het verlies van de betreffende goederen, ter voldoening van de schulden van de nalatenschap, ter voldoening van de kosten van noodzakelijke of zinvolle verbeteringen of om in andere urgente behoeften te kunnen voorzien.

Wanneer de nalatenschap niet langer onbeheerd is omdat ze is aanvaard, maar wel nog steeds onverdeeld is, kan iedere erfgenaam krachtens de wet bij de rechter een verzoek indienen tot erkenning van zijn hoedanigheid van erfgenaam en een vordering tot teruggave van alle of een deel van de goederen van de nalatenschap instellen tegen iedere persoon die deze onder zich houdt als erfgenaam, op grond van een andere titel of zonder

titel. Dit wordt “bezitsvordering” genoemd. Deze vordering, die kan worden ingesteld door een enkele erfgenaam (zonder betrokkenheid van de andere erfgenamen), doet geen afbreuk aan het recht van de beheerder om te verzoeken om de overdracht van goederen die door hem moeten worden beheerd, zoals hierboven vermeld.

10 Welke documenten worden krachtens het nationale recht gewoonlijk gebruikt tijdens of aan het einde van een erfopvolgingsprocedure ter staving van de rechtspositie en de rechten van de rechthebbenden? Hebben zij een specifieke bewijskracht?

Documenten ter staving van de hoedanigheid van erfgenaam of legataris

1. de rechterlijke uitspraak;
2. de notariële akte;
3. het document in het kader van een vereenvoudigde procedure bij de burgerlijke stand waarin de hoedanigheid van erfgenaam/legataris wordt bevestigd.

Bovengenoemde stukken vormen bewijs van de hoedanigheid van erfgenaam/legataris.

Rechterlijke uitspraken, notariële akten en documenten van de burgerlijke stand houdende vaststelling van de hoedanigheid van erfgenaam/legataris hebben volledige bewijskracht.

Het feit dat iemands hoedanigheid van erfgenaam of legataris is vastgesteld, wordt vastgelegd in de burgerlijke stand middels een aantekening op de overlijdensakte.

Documenten ter staving van de verdeling

Bij een betwiste nalatenschap:

1. een uitspraak van de bevoegde rechter houdende bekrachtiging van de verdeling van de nalatenschap zoals vastgesteld in een procedure tot boedelbeschrijving en verdeling. In de uitspraak bepaalt de rechter hoe de nalatenschap wordt verdeeld (bijv. de goederen die iedere erfgenaam of legataris erft). Dit is een authentieke akte met volledige bewijskracht.

Bij een testamentaire/contractuele erfopvolging:

1. een gelegaliseerde onderhandse akte die is opgemaakt ten overstaan van een advocaat, waarin is vastgelegd hoe de nalatenschap wordt verdeeld. Hoewel dat geen authentieke akte is, heeft een dergelijk document in dit geval net als een authentieke akte volledige bewijskracht;
2. een document ter staving van de verdeling van de nalatenschap zoals vastgesteld in een vereenvoudigde procedure van erfopvolging ten overstaan van een ambtenaar van de burgerlijke stand. Dit is een authentieke akte met volledige bewijskracht;
3. een akte van verdeling die is opgemaakt door een notaris. Dit is een authentieke akte met volledige bewijskracht.

Elk van bovengenoemde documenten ter staving van de verdeling kan als basis dienen voor registratie van de goederen van de nalatenschap ten behoeve van de erfgenaam of de legataris, ongeacht of het document al dan niet volledige bewijskracht heeft.

Nuttige links

[Portugees wetboek van burgerlijke rechtsvordering](#)

[Portugees burgerlijk wetboek](#)

[Wet nr. 117/2019 van 13 september 2019](#)

Disclaimer

De informatie op deze pagina is algemeen van aard, niet alomvattend en niet bindend voor het contactpunt, het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken, de rechtbanken of enige andere ontvanger. Raadpleging van deze informatie kan niet in de plaats komen van het raadplegen van de toepasselijke wetgeving.

Deze webpagina maakt deel uit van de website [Uw Europa](#).

Al uw [feedback](#) over de verstrekte informatie is welkom.

■ Laatste update: 08/09/2025

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.